

Justitiedepartementet

Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att stärka arbetet med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i den byggda miljön

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) och Boverket i uppdrag att i nära samarbete stärka arbetet med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i den byggda miljön. Syftet är att öka människors trygghet och minska brottsligheten i bostadsområden och på andra platser genom att bidra till att lokala aktörer arbetar kunskapsbaserat, vidtar åtgärder som är effektiva samt stärker områdessamverkan.

Inom ramen för uppdraget ska Brå och Boverket:

- sammanställa kunskap om trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i den byggda miljön,
- utveckla och sprida kunskaps- och metodstöd, och
- ta fram och genomföra utbildningar och andra kompetenshöjande åtgärder till yrkesgrupper som arbetar med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder samt yrkesgrupper inom samhällsbyggnadsprocessen.

Inom ramen för uppdraget ska Brå särskilt:

- ge ett behovsanpassat och praktisknära stöd till yrkesgrupper som arbetar med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder samt yrkesgrupper inom samhällsbyggnadsprocessen.

Brå och Boverket ska i samverkan med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) främja nyttiggörandet av forskningsresultat om betydelsen av planeringen samt den byggda miljöns utformning för trygghet och brottsförebyggande arbete. Olika samhällsgruppers upplevelser av trygghet och brott, såsom kvinnors och mäns, bör beaktas i uppdragets genomförande. Samverkan ska även ske med länsstyrelserna och andra berörda myndigheter. Det är också viktigt att näringsliv, civilsamhälle och akademi involveras i arbetet. Tillsammans kan dessa aktörer bidra med kunskap, erfarenheter och insatser på området.

För uppdragets genomförande får Boverket använda 2 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 4 för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:14 Bidrag för brottsförebyggande arbete, anslagsposten 3 Bidrag till brottsförebyggande arbete - del till Kammarkollegiet efter regeringsbeslut. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 oktober 2026. Medel som inte har använts ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta uppdrag. För 2027–2029 beräknas 2 500 000 kronor avsättas årligen för uppdragets genomförande under förutsättning att riksdagen anvisar medel för det aktuella anslaget.

Brå ska ansvara för att samordna myndigheternas arbete med uppdraget. Brå och Boverket ska genom Brå senast den 31 mars 2027–2029 delredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Justitiedepartementet, med kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Brå och Boverket ska genom Brå senast den 31 mars 2030 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Justitiedepartementet, med kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Bakgrund

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) förstärks Brå med 5 miljoner kronor årligen under 2026–2029 för att sprida kunskap och ge stöd till olika aktörer som arbetar med trygghet och brottsförebyggande åtgärder i den byggda miljön. Regeringens satsning grundar sig på ett förslag i betänkandet Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö (SOU 2025:5) om att regeringen bör inrätta och förvalta ett nationellt kunskapscentrum för trygghet och säkerhet i den

byggda miljön. Betänkandet innehåller bl.a. även ett förslag om en ny lag om avgift för områdessamverkan. Regeringen har beslutat om en lagrådsremiss som utgår från betänkandets förslag.

Förstärkningen av Brå och Boverket kompletterar redan pågående arbete och de medel som regeringen tidigare avsatt till Formas för ökad kunskap om betydelsen av planeringen samt den byggda miljöns utformning för trygghet och brottsförebyggande arbete, efter förslag i den forskningspolitiska propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60).

Brå har redan i uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna utveckla det brottsförebyggande arbetet (Ju2025/01724). I uppdraget ingår att ge behovsanpassade och praktisknära stödinsatser till kommuner, öka kunskapen om effektiva brottsförebyggande åtgärder samt utveckla den nationella samordningen av, stödet till och samarbetet med myndigheter som ansvarar för och har sakkunskap inom områden som är centrala i det brottsförebyggande arbetet. Arbetet inom ramen för det uppdrag som nu ges ska integreras i Brås befintliga verksamhet.

Boverket har tidigare haft i uppdrag att utveckla och sprida kunskapsstöd och vägledningar för brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder inom samhällsbyggnadsprocessen, där insatserna syftat till att öka tryggheten och förebygga mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. (LI2023/03879 m.fl., LI2024/00522 m.fl.). Boverket har bland annat också fortsatt i uppdrag att tillhandahålla områdesspecifik statistik med betydelse för arbetet mot utanförskap och på en strategisk nivå bidra till kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan relevanta aktörer (LI2025/02181).

Tillsammans utgör dessa tre myndigheters arbete ett nationellt kunskapscentrum för trygghet och säkerhet i den byggda miljön. Formas arbetar huvudsakligen med den vetenskapliga och kunskapsgenererande delen. Boverket arbetar huvudsakligen med kunskapssammanställning och kunskapsspridning med utgångspunkt i sin expertkunskap om bland annat byggd miljö, fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelse samt boende. Brå arbetar huvudsakligen med kunskapssammanställning, kunskapsspridning och praktisknära stöd med utgångspunkt i sin expertkunskap om brott, brottslighet och brottsförebyggande arbete.

Skälen för regeringens beslut

I Sverige ska alla kunna leva ett tryggt liv utan rädsla för att bli utsatt för brott, oavsett vem man är och var i landet man bor. I det lokala arbetet för att öka tryggheten och minska brottsligheten är den situationella preventionen central, det vill säga insatser som innebär att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen. Sådana åtgärder kan genomföras med hjälp av samhällsplanering, gestaltning och fysisk utformning samt underhåll av den byggda miljön. Dessa kallas ofta för Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED).

I början av 2025 beslutade regeringen om en ny strategi för levande och trygga städer (skr. 2024/25:96). I strategin konstaterar regeringen att det är viktigt att brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete integreras i samhällsbyggnadsprocessen och att många krafter i samverkan, t.ex. statliga myndigheter, kommuner, regioner, fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhälle behöver ta ansvar för en god förvaltning och en hållbar utveckling av den byggda miljön. I samband med att strategin beslutades utökades Rådet för levande städer med Brå och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Med detta uppdrag stärks det kunskapsbaserade brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i den byggda miljön ytterligare.

I betänkandet Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö (SOU 2025:5) redogörs för bristen på forskning om trygghets- och säkerhetsåtgärder i den byggda miljön utifrån en svensk kontext och behovet av kunskap om evidensbaserade åtgärder för att öka tryggheten och säkerheten i den byggda miljön.

Mot den här bakgrunden behöver stödet till olika aktörer som arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i den byggda miljön på lokal nivå utvecklas. Det kan handla om stöd till kommunernas brottsförebyggande samordnare, samhällsplanerare och andra relevanta funktioner vid kommuner och länsstyrelser. En viktig del av arbetet handlar också om att överbrygga kompetensluckor mellan yrkesgrupper. Till exempel behöver yrkesgrupper som arbetar trygghetsskapande och brottsförebyggande stärka sin kunskap om samhällsbyggnadsprocessen och gestaltning av den byggda miljön och yrkesgrupper inom samhällsbyggnadsprocessen behöver stärka sin kunskap om hur de kan bidra

till att öka tryggheten och förebygga brott. Även andra aktörer som är centrala i områdessamverkan och i samhällsbyggnadsprocessen behöver stöd såsom fastighetsägare, byggföretag, arkitekter, näringsidkare och civilsamhället.

Med detta uppdrag vidtar regeringen ytterligare en åtgärd för att fler aktörer ska arbeta kunskapsbaserat, vidta åtgärder som är effektiva samt bidra till områdessamverkan i bostadsområden och på andra platser. Ett kunskapsbaserat trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete bidrar i sin tur till ett långsiktigt och effektivt förbättringsarbete som höjer bostadsområdets attraktivitet, stärker det lokala näringslivet och främjar attraktiva livsmiljöer som ger utrymme för möten, folkliv, kreativitet, aktiv fritid och kultur.

På regeringens vägnar

Johan Forssell

Mimmi Börjesson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Socialdepartementet/SOF

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ, UO

Utbildningsdepartementet/GV

Klimat- och näringslivsdepartementet/CKS

Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM, IU

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/BB, SPN

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Kammarkollegiet

Länsstyrelserna

Polismyndigheten

Sveriges Kommuner och Regioner